

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény tárgya: „Javaslat tanácsi rendeletre – Európai Halászati Alap”

COM(2004) 497 final – 2004/0169 (CNS)

(2005/C 267/08)

2004. december 1-jén a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

A Bizottság munkájának előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció a véleményét 2005. április 18-án elfogadta. Előadó: Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE.

A 2005. május 11–12-én megtartott 417. plenáris ülésén (a május 11-i ülésnapon) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 84 szavazattal egy ellenében, öt tartózkodás mellett az alábbi véleményt elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 A közös halászati politika (KHP) reformja 2003. január 1-jén életbe lépett. Lehetővé teszi „az élő vízi erőforrások és az akvakultúra fenntartható kiaknázását a fenntartható fejlődés összefüggésében, kiegyensúlyozott módon számításba véve a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontokat”.

1.1.1 Ezt megelőzően, 2002. december 20-án az Európai Unió Tanácsa elfogadta a 2371/2002/EK sz. rendeletet a halászati erőforrások megőrzéséről és fenntartható módon történő kiaknázásáról a közös halászati politika ⁽¹⁾ keretében.

1.2 Az Európai Közösséget létrehozó szerződés II. címe, és különösen a 37. cikk jogalapot szolgáltat a közös halászati politika keretében folytatott közösségi tevékenységekhez. Ez a tevékenység már a kezdetektől fogva rendelkezik egy jelentős strukturális elemmel, amely az elmúlt húsz év során hozzájárult az egész halászati ágazat korszerűsítéséhez.

1.3 A közös halászati politika különleges célkitűzéseinek elérése érdekében a Közösségnek hosszú távon biztosítania kell a halászati tevékenységek jövőjét, szem előtt tartva az erőforrások fenntartható kiaknázását és az enyhébb környezeti hatást, olyan, lényegi strukturális kiigazítások révén, amelyek egyenlőt teremtenek az erőforrások és a halászati kapacitás között.

1.4 Ezek a strukturális kiigazítások a halászati ágazatban nagy változásokat hoznak, és lépéseket kell tenni a halászati ipar humán tőkéjének megőrzésére, továbbá azon új ismeretek átadására is, amelyek ahhoz szükségesek, hogy hozzájáruljanak a halászati erőforrások fenntartható kiaknázásához és az akvakultúra fejlesztéséhez, valamint a part menti övezetek társadalmi-gazdasági szövetének megőrzésére a halászati ágazat szerkezetátalakításával érintett területek regenerációját célzó kísérő intézkedések meghozatala révén.

⁽¹⁾ HL L 358, 2002.12.31.

1.5 A közös halászati politikát és az annak strukturális reformjához szükséges pénzügyi támogatást 2002. december 31-ig a többéves orientációs programokból (TOP-ok), majd a 2006. december 31-ig fennmaradó Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből (HOPE) fedezték.

1.5.1 A terület szabályozását jelentősen leegyszerűsíti a rendelettervezet, amely az 1260/1999/EK ⁽²⁾, az 1263/1999/EK ⁽³⁾, a 2792/1999/EK ⁽⁴⁾ és a 366/2001/EK ⁽⁵⁾ számú, jelenleg hatályos rendeletek helyébe lép, illetve módosítja azokat.

2. Általános megjegyzések

2.1 A fent említett okok miatt az EGSZB úgy véli, hogy szükség van az Európai Halászati Alapról (EHA) szóló rendelettervezetre, mivel az a jelenlegi EK rendelet alapján 2006. december 31-én megszűnő Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) utáni helyzetet rendez: új pénzügyi támogatási rendszert vezet be a 2007. január 1-jétől 2013. december 31-ig terjedő időszakra.

2.2 Röviden azt mondhatjuk, hogy a rendelettervezet kettős célt tűz ki az EHA számára. Először is, a KHP szerves részét képező pénzügyi eszközként az a célja, hogy a halászati erőforrások fenntartható kiaknázásának biztosítása és a gazdasági, környezeti és társadalmi szempontból szükséges fenntartható feltételek megteremtése érdekében hozzájáruljon az erőforráskezelési intézkedésekhez, és segítse a termelési struktúrák kiigazítását. Másodszor pedig, a halászattal foglalkozó közösségekkel és térségekkel való szolidaritást kifejező eszköz.

2.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az EHA-nak emellett különös hangsúlyt kellene fektetnie a gazdasági kohézió elérésére is, pontosabban a növekedés és a strukturális kiigazítások előmozdítására a legkevésbé fejlett területeken, a gazdasági tevékenységek, munkalehetőségek és humán erőforrások harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődésére, valamint a környezet védelmére és fejlesztésére alapozva.

⁽²⁾ HL L 161., 1999. 06. 26.

⁽³⁾ HL L 161., 1999. 06. 26.

⁽⁴⁾ HL L 337, 1999. 12. 30.

⁽⁵⁾ HL L 55, 2001. 02. 24.

2.4 Az EGSZB ezért az Európai Bizottság elé kívánja tární a rendelettervezet tartalmával kapcsolatos megjegyzéseket és ajánlásokat.

3. Konkrét megjegyzések

3.1 Az EHA egyetlen rendelettel szabályozott és a közösségi segítségnyújtást egyetlen Alapból finanszírozó egyszerűsített eszközre épül. Az EGSZB véleménye szerint ez a megközelítés nagyon helyénvaló, mivel kétségtelenül javítani fogja az Alap hatékonyságát.

3.2 E hatékonyság érdekében a rendelettervezet öt prioritási tengely mentén szervezi az operatív programokat, és kiiktatja mindazon technikai részleteket, amelyek meggátolhatnák a programok nyomon követését és végrehajtását. Lerövidíti a programozási folyamatot, kihagyja az intézkedéseket részletesen tárgyaló program-kiegészítéseket. Leegyszerűsíti a kifizetési rendszert, miáltal a tagállamokat bevonja a közösségi költségvetés végrehajtásába. Néhány kivételtől eltekintve a jogosultsági szabályokat nemzeti szinten határozzák meg.

3.2.1 Már az a korábban említett pusztán tény is, hogy a rendelettervezet négy jelenleg hatályos rendelet helyébe lép vagy módosítja azokat, e szabályozási keret egyszerűsítését mutatja.

3.2.2 Az EGSZB egyetért ezekkel a rendelkezésekkel, mivel úgy véli, hogy a tevékenységek egyszerűsítése pozitívum, amennyiben a szubszidiaritás elvét megfelelően alkalmazzák, lehetővé téve, hogy a tagállamok eldönthessék, mely konkrét intézkedésekre fordítsák pénzügyi forrásait.

3.2.3 A rendelettervezetben előterjesztett öt prioritási tengely a következő:

- a) Intézkedések a közösségi halászflootta kiigazítására
- b) Akvakultúra, halászati és akvakultúra termékek feldolgozása és kereskedelme
- c) Közös érdekeket célzó intézkedések
- d) Part menti halászati övezetek fenntartható fejlesztése
- e) Technikai segítségnyújtás

3.3 A rendelettervezet I. címe „a segítségnyújtás céljait és általános szabályait” határozza meg. Bár általánosságban egyetért az Európai Bizottság érvelésével, az EGSZB a következő megjegyzéseket szeretné hozzáfűzni az I. címhez:

3.3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a 3. cikkben világosan különbséget kellene tenni a „saját hajóval rendelkező halász” és a „halászként alkalmazott személy” között.

3.3.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Alap által biztosított támogatás célkitűzései közé fel kellene venni a „jó minőségű

munkakörnyezet biztosítását, valamint az életkörülmények és a munkahelyi biztonság és köztisztaság javítását”.

3.3.3 Az EGSZB is támogatja a szubszidiaritás, a megosztott kezelés, valamint a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség rendelettervezetben szereplő elvét, és hangsúlyozza ezen elvek megfelelő alkalmazásának szükségességét, miáltal a tagállamok kiválaszthatják az alkalmazandó megfelelő konkrét intézkedéseket.

3.3.4 Ami a pénzügyi forrásokat illeti, az Európai Bizottság 2004-es áron 4 963 millió euró allokálását javasolja a 2007-től 2013-ig terjedő időszakra. E költségvetés 0,8 %-át a közvetlenül az Európai Bizottság által kezelt technikai segítségnyújtásra kell szánni, a rendelettervezetben javasolt tevékenységekre.

3.3.4.1 A KHP rendelkezésére álló kötelezettségvállalási előirányzatok 75 %-át a konvergencia célkitűzés alatt jogosult régiók, 25 %-át egyéb régiók kaphatják. A rendelettervezet I. mellékletében foglaltak szerint ebből a 75 %-ból 1702 millió eurót a konvergencia célkitűzés alatt jogosult új tagállamok régiói között, 2015 millió eurót pedig az egyéb jogosult régiók között kell elosztani. A fennmaradó 1246 millió eurót az Unió többi régiója kaphatja meg.

3.3.4.2 Az EGSZB-nek kétségei vannak afelől, hogy ez a költségvetés elegendő lesz-e a rendelettervezetben felsorolt összes kötelezettségvállalás megvalósításához.

3.3.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a rendelettervezet 13. cikkében foglalt, az alapok tagállamok közötti elosztását illető kritériumok helyénvalóak, mivel a rendelkezésre álló kötelezettségvállalási előirányzatokat a tagállamok halászati ágazatának nagysága, a halászati erőfelfejtés kiigazításának szükséges mértéke, az ágazat foglalkoztatási szintje és a folyamatban lévő intézkedések folyamatossága alapján javasolja allokálni. Az EGSZB azonban kiemeli, hogy „a folyamatban lévő intézkedések folyamatossága” keretében azon tagállamok helyzetét kellene figyelembe venni, amelyek a közösségi jogszabályokat – közülük is különösen a többéves orientációs programokra vonatkozókat – betartják.

3.4 A „Stratégiai irányelvek” című II. és a „Programozás” című III. cím alapján először el kell fogadni a közösségi stratégiai iránymutatásokat, majd minden tagállam elfogad egy, a közösségi stratégiával összhangban lévő nemzeti stratégiai tervet a halászati ágazatra vonatkozóan, majd e nemzeti stratégiai terv alapján egy, a 2007. január 1-jétől 2013. december 31-ig tartó időszakra vonatkozó operatív programot. Ezeknek az operatív programokat, amelyeknek összhangban kell lenniük a közösségi stratégiával, a közös halászati politika specifikus célkitűzéseivel és egyéb közös politikákkal, a rendelettervezetben foglalt iránymutatások alapján kell létrehozni, és jóváhagyásra be kell nyújtani az Európai Bizottság részére.

3.4.1 Ha az Európai Bizottság elfogadta, az operatív programokat végre kell hajtani, és végrehajtási nehézségek, jelentős stratégiai változások esetén, illetve a hatékony és eredményes irányítás miatt felül lehet őket vizsgálni.

3.4.2 A rendelet mindenestre úgy rendelkezik, hogy 2011. április 30-ig minden tagállamnak jelentést kell benyújtania az Európai Bizottság részére a nemzeti stratégiai terv végrehajtásáról, és 2011. október 31-ig az Európai Bizottság jelentést kell, hogy tegyen az Európai Parlament, a Tanács, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és a Régiók Bizottsága részére a nemzeti stratégiai tervek és a közösségi stratégiai irányelvek végrehajtásáról.

3.4.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a stratégiai irányelvek tervezett sorrendje – közösségi stratégiai irányelvek, majd nemzeti irányelvek, majd végül az operatív irányelvek – logikus. Aggodalmát fejezi ki azonban azzal kapcsolatban, hogy elegendő-e három hónap a nemzeti stratégiai terv létrehozására, figyelembe véve a terv alkalmazási körét, egy „partner” részvételéből adódó nehézségeket, valamint egyes part menti tagállamok régióinak számát.

3.5 A IV. cím a 3.2-es pontban már említett öt prioritási tengely mentén felvázolja az EHA közös finanszírozási rendszerét.

3.5.1 Az Európai Bizottság az I. prioritási tengely mentén (Intézkedések a közösségi halászflootta kiigazítására) három fő tevékenységi kört javasol, a 2371/2002/EK rendelet figyelembe vételével, a következők finanszírozásához való hozzájárulás alapján:

- a) támogatás a halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló nemzeti tervek által érintett hajótulajdonosok és legénység számára, az ott felsorolt esetekben;
- b) a legalább öt éves halászhajókon a fedélzeti biztonságot, a munkakörülményeket és a termékminőség javítását célzó korszerűsítési célú fedélzeti beruházások, amennyiben azok nem fokozzák a hajó halászati kapacitását;
- c) társadalmi-gazdasági kompenzáció a flotta-gazdálkodás támogatására, például hogy a halászok több állásban dolgozhassanak, vagy más szakmákra való átképzés és kerkedvezményes nyugdíjazás céljaira.

E tevékenységi kör hozzájárul képzési intézkedések és ösztönzők finanszírozásához is az olyan fiatal halászok számára, akik első alkalommal kívánják halászhajó-tulajdonosokká válni.

3.5.1.1 Az első tevékenységi kör (a 3.5.1. pontban), amelyhez az Európai Bizottság pénzügyi támogatást javasol, a halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló nemzeti tervek által érintett hajótulajdonosok és legénység állami támogatása, ahol ezek az alábbiak részét képezik:

- helyreállítási tervek;
- szükségintézkedések;
- a Közösség és harmadik országok közötti halászati megállapodások meg nem újítása;
- gazdálkodási tervek bevezetése
- a flottából való, legfeljebb két éves időtartamra történő kilépésre irányuló nemzeti tervek.

3.5.1.1.1 A rendelettervezet 24. cikke értelmében a nemzeti halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló tervek időtartama nem lépheti túl a két évet.

3.5.1.1.1.1 A 2371/2002/EK rendelet értelmében pedig a helyreállítási és gazdálkodási tervek többévesek kell, hogy legyenek.

3.5.1.1.1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló tervek időtartamának maximum két évre való korlátozása súlyos problémákhoz vezethet a tagállamokban, mivel – a helyreállítási tervek többéves voltát figyelembe véve – rövid idő alatt jelentős erőfelfejtést követel meg. Az EGSZB véleménye szerint a rendelettervezet 23. cikke (a) pontjában hivatkozott, a halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló nemzeti terveknek szánt támogatást legalább négy évig kellene folyósítani.

3.5.1.1.2 Az I. prioritási tengelyben az Európai Bizottság azt javasolja, hogy a halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló nemzeti tervek tartalmazzanak a halászati tevékenység végleges és ideiglenes megszüntetésére vonatkozó intézkedéseket.

3.5.1.1.2.1 A rendelettervezetben az áll, hogy egy hajó halászati tevékenységének végleges megszüntetése csak a hajó leselejtezésével vagy nem nyereségorientált célokra való alkalmazásával érhető el. Az EGSZB úgy véli, hogy nyereségorientált-ságtól függetlenül bármilyen célra fel lehetne használni a hajókat, hiszen maga az Európai Bizottság is javaslatot tesz bizonyos nyereségorientált felhasználási módokra, mint például az idegenforgalmi halászat. Az EGSZB emellett azon az állásponton van, hogy a halászati tevékenységből kivont hajókat át lehetne adni harmadik országok vagy közös vállalatok részére, amennyiben a tudományos kutatási eredmények bizonyítottan olyan haltöbbletről tesznek jelentést, amely lehetővé teszi a harmadik országok felségvizein történő fenntartható halászat felfejlesztését.

3.5.1.1.2.2 Az EGSZB fenntartja a közös halászati politika reformjáról szóló véleményében⁽⁶⁾ kifejtett nézetét, hogy „az EGSZB úgy véli, a közös vállalatok jelentik az egyik lehetséges eszközt a halászati flotta átirányítására és a harmadik országokkal való együttműködésre és fejlesztési politika keretén belüli együttműködésre”.

⁽⁶⁾ (HL C 85, 2003. 04. 08.)

3.5.1.1.2.3 Az EGSZB aggodalmát fejezi ki azon kritériumok miatt, amelyeket az Európai Bizottság a 25. cikkben a hajók tulajdonosainak a végleges megszüntetésért fizetett támogatás szintjének meghatározására javasolt, mivel az Európai Bizottság változó prémiumértékeket vezet be a halászhajó nemzeti piacon regisztrált ára vagy biztosítási értéke, a hajó forgalma, kora vagy tonnatartalma alapján. Az EGSZB véleménye szerint ezek a kritériumok problémákat okoznának a halászati ágazatban, sőt, az egyes országokban a hajók értékének megítélésében jelentkező különbségektől függően hátrányos megkülönböztetéshez is vezethetnek. Ezért felhívja az Európai Bizottságot, hogy az összes tagállam számára igazságosabb kritériumokat határozzon meg.

3.5.1.1.3 A halászati tevékenységek halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló tervek miatti ideiglenes megszüntetésének az Alapból való pénzügyi támogatása mellett az Európai Bizottság rendelettervezete azt írja elő, hogy az EHA legfeljebb hathónapos időtartamra hozzájárulhat a halászok és a halászhajó-tulajdonosok időszakos szüneteltetési járulékanak finanszírozásához természeti katasztrófa vagy egyéb rendkívüli esemény esetén, amennyiben az nem erőforrás-megőrzési intézkedések eredménye.

3.5.1.1.3.1 Az EGSZB úgy véli, ez a rendelkezés alapvető fontosságú a természeti katasztrófák vagy rendkívüli események kezeléséhez.

3.5.1.2 A legalább öt éves halászhajókon a fedélzeti beruházásokat a fedélzeti biztonságot növelő főfedélzeti korszerűsítésre korlátozzák.

3.5.1.2.1 A rendelettervezet nem tartalmazza a halászhajó-főmotor cseréje finanszírozásának támogatását.

3.5.1.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a rendszerint a főfedélzeten tartott mentési és kommunikációs rendszerek kivételével a hajók biztonsági felszerelése javarészt a főfedélzet alatt található.

3.5.1.2.3 Amennyiben a főmotor cseréjének szükségessége egyértelműen kötődik a hajó biztonságához, és a cseré nem feltétlenül növeli a kW-ban mért teljesítményt, ezért a halászati kapacitást sem, az EGSZB azt javasolja, hogy – bár a 2371/2002/EK rendelet a korszerűsítést a főfedélzeten található berendezésekre korlátozza – az Európai Bizottságnak meg kellene fontolnia azt a lehetőséget, hogy a halászhajók fedélzeti beruházási szabályozásába pusztán biztonsági okokból bevonja a főmotor cseréjét is.

3.5.1.2.4 Ezzel a kérésével az EGSZB az EHA-reform végrehajtása után a halászati flotta hosszú távú fenntartására is gondol.

3.5.1.2.5 A fedélzeti biztonságot növelő beruházások mellett a rendelettervezet olyan berendezések finanszírozását is engedélyezi, amelyek lehetővé teszik, hogy fedélzeten tartsák az olyan fogásokat, amelyek kirakodása már nem engedélyezett, amelyek bizonyos kísérleti projektek részét képezik, vagy csökkentik a

halászatnak az élőhelyekre és a tengerfenékre gyakorolt hatását. Az EGSZB egyetért ezekkel a javaslatokkal.

3.5.1.3 A rendelettervezet úgy rendelkezik – és ezzel az EGSZB egyetért –, hogy a berendezések finanszírozásához való hozzájárulás aránya 20 %-kal nőjön a „kisléptékű part menti halászatot” gyakorló halászhajók számára.

3.5.1.4 Végül az EGSZB üdvözli a rendelettervezetben javasolt társadalmi-gazdasági intézkedéseket. Ezek létfontosságúak a közös halászati politika reformja folytán a szektort elhagyni kényszerülő halászok számára. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy ezek a társadalmi-gazdasági intézkedések az ágazatban maradó halászok továbbképzéséhez és újraképzéséhez való támogatást is magukban kellene, hogy foglalják.

3.5.1.4.1 Az EGSZB szerint a halászokhoz hasonlóan a halászati szövetségek is jogosultak kell, hogy legyenek erre a társadalmi-gazdasági kompenzációra.

3.5.1.4.2 Az EGSZB sajnálattal látja, hogy a fiatal halászok, akik első alkalommal kívánnak halászhajó-tulajdonosokká válni, csak tengeri halászati képzésükhöz kaphatnak pénzügyi támogatást, halászhajójuk megépítéshez nem, amit különféle módokon – pl. a hajók méretét tekintve – korlátozhatnak. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy gondolja át ezt a lehetőséget.

3.5.1.5 Az EGSZB tudatában van annak, hogy e pénzügyi hozzájárulási keretek szigorúan követik a 2371/2002/EK rendelet előírásait. Mindazonáltal saját, a tagállamokkal, azaz végső soron az európai polgárokkal szembeni azon kötelezettségével is tisztában van, hogy biztosítania kell az Európai Bizottság javaslatainak társadalmi-gazdasági megfelelőségét. Éppen ezért rá kell mutatnia, hogy az Európai Bizottság javaslatainak folytán felgyorsul az európai halászok távozása az ágazatból, a közösségi halászflootta meggyengül, minek következtében az Európai Unió egyre inkább a harmadik országokból származó halbehozataltól válik függővé.

3.5.1.6 Ezért, és figyelembe véve azt, hogy a halászatban – amely Európa és a világ egyik legveszélyesebb foglalkozása – a legmagasabb a munkahelyi balesetek száma, az EGSZB megismétli a korábbi, a közös halászati politika jövőjéről szóló Zöld Könyvhöz és a közös halászati politika reformjáról szóló európai bizottsági közleményhez kiadott véleményeiben (?) közölt nézeteit, miszerint „a flotta lecsökkentését célzó intézkedéseknek nem szabad figyelmen kívül hagyniuk azt, hogy közösségi flottát továbbra is újítani és korszerűsíteni kell. Elszántan dolgoznunk kell a nyersanyag-feldolgozásban, a fedélzeti életminőség javításában és a legénység biztonsága megerősítésében a kiváló feltételek eléréséért”. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg a KHP reformjáról szóló véleménye következtetéseiben tett kérését, amelyben hangsúlyozta, hogy – a halászatra szánt erőforrások erejéig – az „állami támogatást továbbra is biztosítani kellene a halászflootta felújítására és korszerűsítésére”.

(?) CESE 1369/2002 (HL C 85, 2003. 04. 08.) és CESE 1315/2001 (HL C 36, 2002. 02. 08.)

3.5.2 A II. prioritási tengely lehetőséget ad arra, hogy az Alapból finanszírozhatók legyenek az „akvakultúrára, halászati és akvakultúra termékek feldolgozására és kereskedelmére” szánt beruházások. A rendelettervezet, miután világosan leírja, mely akvakultúra, feldolgozási és marketingberuházások és ezeken belül mely intézkedések jogosultak a támogatásra, a támogatásokat mégis kizárólag a mikro- és kisvállalkozásokra korlátozza vagy tartja fenn.

3.5.2.1 Az Európai Bizottság pusztán azzal magyarázza ezt a korlátozást, hogy az akvakultúra termelő ágazat 90 %-át mikro- és kisvállalkozások teszik ki. Az EGSZB úgy véli, hogy a szubszidiaritás elvét egyértelműen alkalmazni kellene e prioritásra. E projektek finanszírozásakor mindössze azt kellene kikötni, hogy gazdasági és kereskedelmi szempontból életképesek legyenek. Ez növelné a vállalkozások versenyképességét, és a feltételeket tagállamoknak kellene kikötni nemzeti stratégiai tervük elkészítésekor és konkrét célkitűzéseik meghatározásakor. Az EGSZB véleménye szerint az EHA-támogatások a költséghatékony vállalkozások, különösen a szigorú üzleti tervvel rendelkező mikro- és kisvállalkozások felé kell, hogy irányuljanak. Csak ezek a vállalkozások képesek hozzájárulni az életfeltételek javításához és a környezet megővítéséhez szükséges gazdasági és társadalmi szövet megőrzéséhez. Az EGSZB ezért kéri, hogy – bár a társfinanszírozás támogatottjai eredendően a kis- és középvállalkozások –, a társfinanszírozásból ne zárják ki a jövedelmező tevékenységet folytató egyéb vállalkozásokat sem.

3.5.2.2 Figyelembe véve, hogy az akvakultúrát támogató kiegészítő halászahajók tevékenysége nem növeli a halászati erőfelfejtés hatását a halászati erőforrásokra, az EGSZB úgy véli, hogy a véleménytervezetbe bele kellene foglalni ilyen hajók építésének az Alapból való támogatását.

3.5.2.3 Az EGSZB úgy véli, a jogosult intézkedések között a rendelettervezetnek lehetőséget kellene adnia a jelenlegi termelési rendszerek biológiai és gazdasági hatékonysága fokozását célzó beruházások támogatására azért, hogy megkönnyítsék a környezetbarátabb és költséghatékonyabb új technológiák használatát.

3.5.2.4 A rendelettervezetet az EGSZB igen fontos előrelépésnek tartja az akvakultúra területén. A közösségi célkitűzések megvalósítása érdekében a környezet védelmét és fejlesztését, valamint a természet megőrzését segítő akvakultúra-termelési módszerek alkalmazásáért meghatározott feltételek mellett gazdasági kompenzáció nyújtására ad lehetőséget.

3.5.2.5 Az EGSZB azonban úgy véli, hogy a rendelettervezet 31. cikkének (4) pontját gyakorlatilag lehetetlen betartani. A 2006-os operatív program kidolgozásakor a tagállamok nem tudják a következő hét évre előre megjósolni a jövedelm kiesést, a többletköltségeket vagy a pénzügyi támogatás szükségességét a projektek végrehajtásához. Az EGSZB ezért kéri a 31. cikk (4) pontjának törlését.

3.5.2.6 Az EGSZB megfelelőnek tartja a köz- és állategészségügyi intézkedéseknek az Alapból való támogatását, mivel lehetőséget ad kagylótenyésztők kompenzálására a tenyésztett puhatestűek begyűjtésének szennyeződés miatti ideiglenes felfüggesztéséért, és az akvakultúrában a patológiai kockázatok felszámolásának finanszírozására.

3.5.2.7 Hasonlóképpen az EGSZB úgy véli, hogy a rendelettervezetben felsorolt jogosult intézkedések a feldolgozási és kereskedelmi beruházásoknál elégségesek, amennyiben – mint már korábban szó volt róla – nem korlátozzák azokat a mikro- és kisvállalkozásokra.

3.5.2.8 Az EGSZB szerint ennek a prioritási tengelynek emellett a belvízi vagy kontinentális vizeken folytatott halászati tevékenységeket is egyértelműen támogatnia kellene, mivel az Unió egyes tagállamaiban ezek kulcsfontosságú halászati terek.

3.5.3 A rendelettervezet III. prioritási tengelye a „közös érdekeket célzó intézkedésekről” rendelkezik. Azt írja elő, hogy az Alap segítséget nyújthat korlátozott időtartamú közös tevékenységekhez, amelyeket maguknak a szereplőknek vagy a termelők nevében fellépő szervezeteknek vagy egyéb, az irányító hatóság által elismert szervezeteknek az aktív támogatásával hajtanak végre, és amelyek hozzájárulnak a közös halászati politika célkitűzéseinek teljesítéséhez. Bár az elvek szerint a támogatott tevékenységeket „maguk a szereplők” hajthatják végre, azonban azt is állítják, hogy az Alap olyan korlátozott időtartamú közös tevékenységekhez nyújthat segítséget, „amelyeket normál esetben magánvállalkozás nem támogat”. A rendelettervezet II. melléklete emellett nem teszi lehetővé a magánkezdvezményezett pénzügyi részvételét az 1. csoportban felsorolt nem-termelő beruházásokban, amely a III. prioritási tengely összes beruházási formáját lefedi. Az EGSZB ezért kéri, hogy az Alapból támogathassanak magánvállalkozások által kezdeményezett, korlátozott időtartamú közös tevékenységeket.

3.5.3.1 Az EGSZB üdvözlözi az EHA 36. cikkében javasolt „közös tevékenységek” támogatását az Alapból. A négy átfogó tevékenységi kör lehetővé teszi a halászati ágazat és az akvakultúra számára fontos célkitűzések meghatározását.

3.5.3.2 A 37. cikkben tárgyalt „vízben élő állatvilág védelmét és fejlesztését célzó intézkedéseket” illetően az EGSZB aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek pusztán műszaki jellegűek, mivel például olyan, statikus vagy mobil szerelvények telepítésével kapcsolatosak, amelyek a vízi állatvilág védelmét és fejlesztését vagy a belvízi utak rehabilitálását szolgálják, beleértve a vándorló fajok ívóhelyeit és vándorlási útvonalait. A tudományos nyomon követés szükségességéről szó sem esik, és a tervezet kizárja a közvetlen újratelepítést. Az EGSZB kéri, hogy az Alap támogatásához követeljék meg e tevékenységek tudományos nyomon követését, és vegyék figyelembe azt, hogy támogatni kell bizonyos vándorló fajok újratelepítését. Emellett kéri, hogy a meghatározott célkitűzéseknek megfelelő érdekelt magántestületeket vegyék fel az e tevékenységek végrehajtására jogosult szervezetek listájára.

3.5.3.3 A „halászkikötői” beruházások támogatási feltételei egyértelműek. Az EGSZB úgy véli, a megnevezett öt tevékenységi területhez hozzá kellene adni egy újabbat, amely a tengerről visszatérő, de nem a kikötő településen lakó európai halászok számára szállók létrehozásáról és fenntartásáról szól.

3.5.3.4 Az „Új piacok ösztönzése és fejlesztése” megközelítés bizton számíthat az EGSZB támogatására, mivel az EHA-támogatások többek között a feleslegben jelen lévő vagy kevésbé kiaknázott fajok felhasználására, a termékminőség javítására, a környezetre csekély hatást gyakorló módszerekkel nyert termékek ösztönzésére és a halászati ágazat imázsának növelését célzó kampányokra vonatkozó közös tevékenységekre irányulnak.

3.5.3.5 A 40. cikkben említett „Kísérleti projekteket” illetően az EGSZB úgy véli, hogy a cikket ki kellene egészíteni egy új bekezdéssel, amely lehetővé tenné a kutató halászati kísérleti projektek finanszírozását, amennyiben azok célja a halászati erőforrások megőrzése, és a jelenleg érvényes HOPE-ban meghatározott szelektívebb módszereket is magukban foglalnak.

3.5.3.6 Az EGSZB véleménye szerint az Európai Bizottságnak e tengelybe bele kellene építenie azon intézkedéseket, amelyek a tudományos tanácsadás *A közösségi halászatirányításhoz nyújtott tudományos és technikai tanácsadás fejlesztéséről* szóló közleményében (*) javasolt fejlesztéséhez szükségesek. Ezt szem előtt tartva az EGSZB úgy véli, hogy a tengeri kutatóutakat, a fajok újratelepítését célzó drasztikus intézkedések hatásait vizsgáló társadalmi-gazdasági tanulmányokat, az ágazat tudományos értékelését és a Regionális Tanácsadó Testületek munkáját mind támogatni kellene. A tudósok ugyanolyan támogatást kellene, hogy kapjanak, mint a Testületek tagjai.

3.5.3.7 Az EGSZB emellett úgy véli, hogy a jelenlegi HOPE rendelkezései szerint továbbra is támogatni kellene a termelő szervezetek felállítását és működését.

3.5.4 A „part menti halászati övezetek fenntartható fejlesztése” című IV. prioritási tengely támogatási területeinek meghatározása szerint az Alap az egyéb közösségi eszközöket kiegészítve segítséget nyújt a jogosult part menti halászati övezetek életminőségének fenntartható fejlesztéséhez és javításához. A meghatározást azzal pontosítja, hogy a segítségnyújtás a közös halászati politika célkitűzéseinek végrehajtását támogató általános stratégia része, és különösen figyelembe veszi annak társadalmi-gazdasági következményeit.

3.5.4.1 A prioritási tengely intézkedéseinek túlnyomó része a halásztól függő part menti övezetek regenerálását célozza, szem előtt tartva, hogy további fejlődésük nem kapcsolódhat a halászati tevékenységekhez. Az EGSZB úgy véli, hogy az e területek fenntartható fejlődésére irányuló intézkedéseket, melyeknek célja a halásztól eltérő tevékenységek előmozdítása, mind tudósokkal, mind az érintett területek halászati ágazatának képviselőivel együttműködve végzett, jól megalapozott tudományos elemzés kellene, hogy megelőzze.

3.5.4.2 A rendeletervezet úgy rendelkezik, hogy minden tagállam „operatív programjában felsorolja azokat a területeket, amelyeket az Alap a part menti övezetek fenntartható fejlődése vonatkozásában támogat”.

3.5.4.3 Ez a megközelítés elméletileg összhangban áll a szubszidiaritás elvével, amelyet az Európai Bizottság rendszeresen megemlít, mint a rendeletervezet megfelelő végrehajtásának alapvető elemét. Az Európai Bizottság azonban maga is ellene hat ennek, amikor kiköti, hogy a tagállamoknak definiálni kell a jogosult területeket bizonyos jellemzők alapján, amelyek közül némelyik egyáltalán nem reális, különösen az, amelyik a jogosultságot csak a százezernél alacsonyabb lélekszámú településekre korlátozza. Az EGSZB ezért kéri, hogy ezt a követelményt töröljék a jogosult területek meghatározásából.

3.5.4.4 Ezzel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy ha a Bizottság már meghatározta a támogatható intézkedéseket, a szubszidiaritás elvének alkalmazása alapvetően fontos. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a rendeletervezetben garantálja a tagállamoknak a jogot, hogy saját kritériumaik alapján állítsák fel a jogosult part menti övezetek listáját.

3.5.4.5 Végül a prioritási tengely szerint a part menti halászati övezetek fenntartható fejlődését segítő tevékenységet egy adott területen egy helyi állami vagy magánpartnerekből felállított csoport, az úgynevezett „part menti akciócsoport” (CAG) hajtja végre.

3.5.4.6 A CAG-ok kezelik a támogatásokat az adminisztratív és pénzügyi kapacitást biztosító különféle működési szabályok alapján, és így teljes átláthatósággal garantálják a tervezett műveletek sikeres végrehajtását.

(*) HL C 47, 2003. 02. 27.

3.5.4.7 Az EGSZB kívánatosnak tartja, hogy ezeknek a csoportoknak az összetételével a szociális partnerek előzetesen egyetértsenek.

3.5.5 Az EHA-segítségnyújtásról szóló rendelkezéseket a „Technikai segítségnyújtás” című V. prioritási tengely tartalmazza. E prioritási tengely keretében az Európai Bizottság kezdeményezésére és/vagy nevében finanszírozhatók az Európai Bizottság által végrehajtandó, az EHA előkészítésével, nyomon követésével, adminisztratív és technikai segítségnyújtásával, értékelésével, auditálásával és ellenőrzésével kapcsolatos intézkedések, és ilyen intézkedésekre a tagállamok is javaslatot tehetnek az erre irányuló operatív programjaikban.

3.5.5.1 A rendelettervezet a technikai segítségnyújtásra szánt költségvetést az éves finanszírozásának legfeljebb 0,8 %-ára és a tagállamok támogatását az egyes operatív programok teljes összegének 5 %-ára korlátozza.

3.5.5.2 Az EGSZB egyetért a javasolt támogatható intézkedésekkel és a finanszírozás korlátozásaival.

3.6 A rendelettervezet egy sor általános rendelkezést állít fel a következőkkel kapcsolatban: „A segítségnyújtás hatékonysága és nyilvánossága”, „Az Alap pénzügyi hozzájárulása”, „Irányítás, felügyelet és ellenőrzések”, „Pénzügyi irányítás” és az „Európai Halászati Alap Bizottsága”.

3.6.1 Az EGSZB egyetért mindezen rendelkezésekkel, mivel azok biztosítják az Alap megfelelő működését, irányítását és átláthatóságát.

4. Általános észrevételek

4.1. A rendeletjavaslat általános rendelkezéseket tartalmaz az akciók „hatékonyságáról és nyilvánosságáról”, az „alapok pénzügyi hozzájárulásáról”, az „irányításról, nyomon követésről és ellenőrzésről”, a „pénzügyi irányításról” és az „Európai Halászati Alap irányítóbizottságáról”.

4.1.1. Az EGSZB egyetért mindezen rendelkezésekkel, mivel azok biztosítják a megfelelő működést, irányítást, ellenőrzést és az átláthatóságot.

5. Következtetések

5.1 Az EHA-ról szóló rendelettervezet olyan pénzügyi eszközt hoz létre, amely kiegészíti az erőforrás-kezelést, és a közös halászati politikával egyezően kiigazítja az ágazat termelési szerkezetét. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság ezért alapjában véve támogatja az Európai Bizottság javaslatát.

5.2 Egyetért azzal, hogy a rendelet végrehajtási időszaka 2007. január 1-jétől 2013. december 31-ig tart, és azzal, hogy a Tanács még az időszak vége előtt felülvizsgálja azt.

5.3 Az EGSZB emellett úgy véli, hogy igen megfelelőek a támogatási célkitűzések és általános szabályok, bár sürgeti az Európai Bizottságot, hogy a lehető legszélesebb körben alkalmazza a szubszidiaritás elvét, hogy ezáltal a tagállamok hatásköre legyen meghatározni azon konkrét intézkedéseket, amelyekre pénzügyi erőforrásaikat fordítják. Az EGSZB azt is javasolja, hogy az Alap által biztosított támogatás célkitűzései közé fel kellene venni a „jó minőségű munkakörnyezet biztosí-

tását és az életkörülmények és a munkahelyi biztonság és köztisztaság javítását”.

5.4 Úgy véli, hogy három hónap a nemzeti stratégiai terv létrehozására túl kevés, figyelembe véve a terv alkalmazási körét, egy „partner” részvételéből adódó nehézségeket, valamint egyes part menti tagállamok régióinak számát.

5.5 Az „Intézkedések a közösségi halászflootta kiigazítására” című I. prioritási tengely szerint az Alap által támogatott intézkedések a Tanács által a KHP reformja során elfogadott szövegből erednek. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy az Európai Uniónak továbbra is fenn kellene tartania egy működő és versenyképes halászfloottát, mind a kizárólagos gazdasági övezetén (EEZ) belül, mind azon kívül, és hogy ez az Európai Bizottság feladata. Az EGSZB ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy fontolja meg az I. prioritási tengelyre vonatkozó alábbi korrekciókat:

- A nemzeti halászati erőfelfejtés kiigazítására irányuló tervek támogatása legalább négy évre kell, hogy szóljon.
- A halászati tevékenység végleges megszüntetésének támogatása nem csak a hajók leselejtezését kell, hogy fedezze, hanem a nem halászati célokra való felhasználásukat, illetve a harmadik országok és közös vállalkozások számára való átadásukat is.
- Igazságosabb kritériumok alkalmazása a leselejtezéssel kapcsolatos támogatások szintjének meghatározására.
- Biztonsági okokból fel kellene venni a főmotor cseréjét a támogatásra jogosult fedélzeti beruházások közé.
- Ezek a társadalmi-gazdasági intézkedések az ágazatban maradó halászok továbbképzéséhez és újraképzéséhez való támogatást is magukban kellene, hogy foglalják.
- Működő halászflootta fenntartása a halászhajók felújítása és korszerűsítése révén, a halászati erőforrások erejéig.

5.6 Az „Akvakultúra, halászati és akvakultúra termékek feldolgozása és kereskedelme” című II. prioritási tengellyel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy a megvalósításnál figyelembe kellene venni a szubszidiaritási kritériumot, miáltal a tagállamok meghatározhatnák az Alap pénzügyi támogatásának legmegfelelőbb felhasználását, elsőbbséget adva a mikro- és kisvállalkozások által igényelt beruházásoknak, azzal – a vállalkozások versenyképességét szem előtt tartó – egyetlen kikötéssel, hogy a benyújtott projektek gazdasági és kereskedelmi szempontból életképesek legyenek.

5.7 A „Közös érdekeket célzó intézkedések” című III. prioritási tengellyel kapcsolatban az EGSZB azt kéri, hogy az Alap támogathassa a magánvállalkozások által kezdeményezett, korlátozott időtartamú közös tevékenységeket, és a közösségi halászatirányításhoz nyújtott tudományos és technikai tanácsadás fejlesztését célzó beruházásokat.

5.8 A „part menti halászati övezetek fenntartható fejlesztése” című IV. prioritási tengely a jogosult területeket a százezernél alacsonyabb lélekszámú településekre korlátozza. Az EGSZB úgy véli, hogy ez a kitétel törölni kellene és a szubszidiaritás elvét kellene alkalmazni, elismerve a tagállamok jogát, hogy saját kritériumaik alapján állítsák fel a jogosult part menti övezetek listáját.

5.9 Az EGSZB üdvözli a „Technikai segítségnyújtás” című V. prioritási tengelyben foglaltakat, mivel úgy véli, a javasolt jogosult intézkedések és támogatási korlátok megfelelőek.

5.10 Az EGSZB szerint ennek az EHA-nak a belvízi vagy kontinentális vizeken folytatott halászati tevékenységeket is egyértelműen támogatnia kellene, mivel az Unió egyes tagállamaiban ezek a halászat kulcsfontosságú területei. Az EGSZB emellett azt ajánlja, hogy a tanácsi rendeletre irányuló javaslatban az I. cím II. fejezete 4. cikkének (e) pontjában, valamint bármely más cikkben a „tavi” szó helyett a „belvízi” szó szerepeljen.

Brüsszel, 2005. május 11.

5.11 Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Alap irányítási, ellenőrzési és nyomon követési rendszereit, mivel nagyon megfelelőnek és az EHA hatékonyságához szükségesnek tartja azokat.

5.12 A fent említett okokból az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság támogatja az EHA-ról szóló rendelettervezetet, ugyanakkor kéri, hogy az Európai Bizottság vegye figyelembe a jelen véleményben foglalt megjegyzéseket.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Anne-Marie SIGMUND

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény tárgy: „Javaslat az Európai Közösség sajátforrás-rendszerére vonatkozó tanácsi határozatra”

COM(2004) 501 final -2004/0170 (CNS)

(2005/C 267/09)

2004. október 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

A „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció, mely feladatul kapta az EGSZB munkájának előkészítését a témával kapcsolatban, 2005. április 15-én fogadta el véleményét (előadó: Umberto BURANI).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. május 11–12-én tartott 417. plenáris ülésén (a 2005. május 12-i ülésnapon) az alábbi véleményt 118 szavazattal 2 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta.

1. Bevezetés

1.1 Az Európai Közösség sajátforrás-rendszerére vonatkozó tanácsi határozat 9. cikke⁽¹⁾ úgy rendelkezik, hogy az Európai Bizottság 2006. január 1-jéig **teljes egészében felülvizsgálja a – 2007–2013 közötti időszakra előírányzott – sajátforrás-rendszereket**, és adott esetben megteszi megfelelő javaslatait. Az Európai Parlament pedig kifejezetten **kérelmet** nyújtott be a **befizetési kritériumok felülvizsgálatára**. Feladatukre részeként az Európai Bizottság, a Tanáccsal egyetértésben, javaslatát vizsgálatra benyújtotta. Az Európai Bizottságra háruló feladat, technikai jellegénél fogva, nehéznek és összetettnek, de mindenekelőtt kényesnek látszik, mivel a különböző tagállamok, illetve az egyes államok és állampolgárok közötti kapcsolatokat érintő politikai aspektusok jellemzik.

1.2 A dokumentum technikai elemei nem mindig egyértelműek még a gazdaságpolitikai elvek terén tájékozott olvasó számára sem. El kell ismerni azonban, hogy az Európai Bizottság mindent megtett annak érdekében, hogy legalábbis a szakértői vita lehetővé váljon ily módon, és hogy a döntéshozók megértésére számíthasson: a javaslatot kiegészíti egy

jelentés⁽²⁾, amely bemutatja a jelenlegi helyzetet, a lehetséges alternatívák előnyeit és hátrányait, valamint egy technikai jellegű melléklet⁽³⁾, amely elemzi az ökonometriai adatokat, és részletes számviteli, matematikai és gazdasági információkat tartalmaz a kérdésre vonatkozóan.

1.3 A Gazdasági és Szociális Bizottság ezért figyelmét azokra az aspektusokra kívánja irányítani, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a **befizetések méltányos elosztásához**, illetve a **költségek és a haszon** tagállamok közötti **befizetési és elosztási mechanizmusához**. Másrészt azonban tudatában van annak, hogy a nehezen érthető technikai szóhasználat esetenként elfedheti a felvetések gazdasági vagy politikai jelentőségét. Az alapfeltevést, a sajátforrások mechanizmusának „méltányosságát”

⁽¹⁾ HL L 253., 2000.10.07., 42. o.

⁽²⁾ COM(2004) 505 final.

⁽³⁾ COM(2004) 505 final II. kötet